

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE.

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. N 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 20

Nr. 9

MAAND september 1991

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

A. VAN ISEGHEM

IJzerstraat 1
8400 OOSTENDE

PENNINGMEESTER

J.P. FALISE
H. Serruyslaan 78/19
8400 OOSTENDE

SECRETARIS

J.B. DREESEN
Rode Kruisstraat 4
8400 OOSTENDE

REKENING

750-9109554-54 of
000-0788241-19

IN DIT NUMMER

- blz. 240 : J. VERHAEGHE : Opschudding in de Lijnbaanstraat.
blz. 242 : I. VAN HYFTE : Dokter Louis Verhaeghe.
blz. 243 : A. SWYNGEDAUF : Ostendiana.
blz. 244 : J.G. DE BRAUWERE : Een kantenschool in 1750.
blz. 245 : R. LEROY : Opgenomen muziek en lied uit Oostende en omgeving (21) - aanwinsten.
blz. 248 : N. HOSTYN : Oostendse muziekmaatschappijen.
blz. 250 : A. SMISSAERT (+) : Oostende tijdens de eerste wereldoorlog (19).
blz. 255 : J.P. FALISE : Over het Hazegras en de kerk van O.L. Vrouw Onbevleete Ontvangenis.
blz. 261 : E. LIETARD : Oostendse numismatiek

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort

SEPTEMBER - ACTIVITEITEN

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteiten

SEPTEMBER I - ACTIVITEIT. Wandelvoordracht. Bezoek aan het Loodswezengebouw

In het kader van onze KEN UW STAD actie bezoeken wij op

Zaterdag 14 september 1991 om 14u30

het nieuwe Loodswezengebouw aan de Sir Winston Churchillkaai nr. 2 te Oostende.

Het nieuwe loodswezengebouw ligt in het maritieme hart van Oostende. Het is gelegen op het smalle schiereiland tussen voorhaven (aanlegplaats voor RMT-ferry's) en het Montgommerydok. Langs het Montgommerydok, maar dan langs de kant Visserskaai bevindt zich het Noordzee-Aquarium.

Het Ministerie van Openbare Werken gaf opdracht tot het bouwen van een nieuw loodswezengebouw met die voorwaarde dat het bestaande gebouw moest worden geïntegreerd in het nieuw ontwerp. De opdracht werd toevertrouwd aan architect Marc FELIX van het architectenbureau FELIX-GLORIEUX uit Oostende.

In het interieur van het gebouw bevindt er zich een grote centrale ruimte over twee niveau's. Deze ruimte leunt aan tegen de vroegere gevel die nu een centrale binnengevel geworden is, doorsneden door vierkante openingen. De konstruktieve elementen zijn zichtbaar in ruw bekist beton.

Het is in die grote centrale ruimte dat we Roger RAVEEL terugvinden. Reeds in een vroeg ruwbouwstadium werkte Roger RAVEEL mee als kleurenadviseur. RAVEEL realiseerde een kunstwerk dat uitvloeit vanuit de centrale hall naar gang en trappen. Reële objecten werden geïntegreerd. Strakke kolommen werden met spiegels doorsneden. Op de vroegere buitengevel, uitkijkend op de centrale ruimte verbond RAVEEL twee thema's : de tijd en het schip. Op de verdieping zijn twee vlakken tegenover elkaar uitgewerkt. Een liggend naakt tegen een zwarte rechthoek en een geestelijke ontmoeting van RAVEEL met ENSOR. In de hoofdtrap en de gangen zijn figuratieve kommentaren aangebracht op het leven in het gebouw.

Het nieuwe loodswezengebouw is een geslaagd voorbeeld van moderne hedendaagse architectuur, een parel aan de Oostendse kroon.

Verzameling vóór het gebouw, Sir Winston Churchillkaai 2, Oostende om 14u15.

De organisatie is in handen van ons bestuurslid de heer Jan DREESEN. De rondleiding wordt verzorgd door Mevr. VIEREN van de Oostendse Gidsenkring "Lange Nelle". Mis deze unieke kans niet.

SEPTEMBER II - ACTIVITEIT. Avondvoordracht met dia's

Een avondvoordracht met dia's en documentatiemateriaal gaat door op

donderdag 26 september 1991 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F., Dr. Colensstraat 6, Oostende.

Het onderwerp : DE KUNSTSCHILDER WILLY FINCH : GROTE VERGETEN FIGUUR MET OOSTENDSE "ROOTS"

De spreker : de heer Norbert HOSTYN, lic. kunstgeschiedenis,
conservator Stedelijke Musea Oostende.

Op 7 september e.k. verschijnt zowel in Finland als in België een postzegel gewijd aan Alfred William FINCH. Het is onbegrijpelijk hoe de figuur van FINCH zo lang uit het artistieke geheugen van ons land, en meer in 't bijzonder van Oostende, was gewist.

Toch was hij - net als ENSOR - één van de grote vernieuwers van de Belgische kunst in de jaren 1880-1890. Net als ENSOR had FINCH Britse ouders, woonde zo'n 30 jaar te Oostende en was er zéér goed bevriend met James ENSOR en zijn familie. Ze studeerden tegelijk aan de Brusselse Academie, braken beide vroegtijdig hun studie af en schilderden te Oostende vaak samen in Ensor's atelier.

Na heel wat tussenfasen verhuisde FINCH definitief naar Finland waar hij naam kreeg als ambachtelijk vormgever en uiteraard verder ook als kunstschilder-graficus.

De heer HOSTYN aan onze leden voorstellen is wel niet nodig. Wij kennen hem allemaal als conservator van de Stedelijke Musea, als vast medewerker aan ons tijdschrift en als boeiend en zeer onderlegd spreker die ons op een boeiende wijze inwijdt tot de Oostendse kunstgeschiedenis.

Een voordracht die geen enkele kunstminnende Oostendenaar mag missen. Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos ook voor niet-leden. Men zegge het voort.

Jean Pierre FALISE

Vital KEULLER

Wij raden onze leden een bezoek aan aan de tentoonstelling Vital KEULLER in het Museum voor Schone Kunsten.

KEULLER woonde van 1903 tot 1914 te Oostende (Gentstraat,10) en is een puik schilder van landschappen, portretten, marines.

Dagelijks t.e.m. 15 september van 10 u. tot 12 u. en van
14 u. tot 17 u.

Monografie V. KEULLER : 500 ₣

VRAGEN

van Mevr. Nicole DE BISSCOP, experte in oude Chinese kunst uit Gent : heeft iemand van onze leden weet van het bestaan (eventueel nog bestaand ?) van 18de eeuwse Oostendse huizen met muurdecoraties in Chinese/Japanse stijl ?

Zo ja, graag antwoorden p/a Stedelijke Musea
Wapenplein
8400 Oostende

* * *

Leden die in het bezit mochten zijn van werk van beeldhouwer Oscar DE CLERCK, worden verzocht contact op te nemen met de Stedelijke Musea Oostende (Wapenplein, Oostende; tel. 059/80.53.35).

In 1992 wordt aldaar een retrospectieve O. DE CLERCK georganiseerd. Discretie desgewenst verzekerd.

OPSCHUDDING IN DE LIJNBAANSTRAAT

door Julien VERHAEGHE

- 28 juni 1726 was een mooie zomerdag. Margriete GERALDIN, de 61-jarige weduwe van een zekere ALTERS en van Joannes BAUWENS, stond over het koermuurtje van haar huisje aan de westzijde van de Lijnbaanstraat te kletsen met haar gebuur Jacob MAURUS, en gaf ondertussen enkele bloemen aan zijn kinderen. Joanna RODRIGUEZ, de vrouw van Jacob MAURUS, was daar niet erg mee gediend, vloog uit haar achterdeur en begon Margriete uit te schelden, wat af en aan geduurd heeft tot ongeveer 16.30 u.

- Rond deze tijd is de ruzie voortgezet aan de straatkant tot groot jolijt van verschillende buurvrouwen. Joanna RODRIGUEZ was speciaal op haar tenen getrapt omdat Margriete GERALDIN aan een zekere Cornelia REUSE zou gezegd hebben dat zij, Joanna, een hoer was. Margriete ontkende dit luidkeels, en ging zelf Cornelia halen, die aan Joanna verzekerde dat zulks nooit gezegd werd. Joanna was echter niet te overtuigen, en schold op haar beurt Margriete en haar dochters uit voor "hoeren ende hete teven".

- Een en ander werd teveel voor Monica ALTERS, een van Margrietes dochters, die ook op straat kwam en Joanna uitdaagde "komt eens buiten, ik zal mijn moeder tegen u verdedigen". Joanna, die op haar dorpel stond, liet zich dat niet zeggen, scharrelde Monica vast bij het haar, en begon haar zo erg af te troeven dat enkele van de geburen Margriete gingen verwittigen, zeggende "Margriete, haalt uw dochter uit haar handen of zij zal haar vermoorden".

- Margriete, die waarschijnlijk niet veel aansporing nodig had, is haar dochter ter hulp geschoten. Joanna, die het met twee tegen één lastig kreeg, is al scheldend in haar huis gevlucht, heeft daar een stenen waterpot genomen en die in stukken gesmeten op Margrietes hoofd die daardoor erg gekwetst is geworden, naar haar huis is gedragen, en is moeten verzorgd worden door chirurgijn Joannes ANDRIES.

- Joanna RODRIGUEZ is haar gevolgd tot aan haar voordeur, is daar blijven staan schelden, en pogend binnen te geraken om Margriete verder af te troeven, heeft zij tegen de geburen gezegd "dat het haar leet was dat zij Margriete niet dootgeslaegen en hadde, ende dat sij om de boete niet en gaf".

Tot zover de feiten zoals ze op 6 juli 1726 door Margriete GERALDIN verteld werden aan het schepencollege van Oostende. Toen de baljuw Joanna RODRIGUEZ wilde aanhouden was deze gevlucht, zodat haar versie van de feiten niet kon vernomen worden. Het schepencollege, dat het fijne van de zaak wilde weten, heeft op 6 juli en 23 oktober 1726, 7 februari en 8 november 1727, en op 24 januari en 6 februari 1728 tientallen getuigen ondervraagd, bijna allemaal vrouwen die op de bewuste dag vóór hun deur stonden. Naargelang hun vriendschap met de ene of de andere partij verschilden hun verklaringen nogal.

Zo Marie Catharine GAUDENBERG, echtgenote van Joseph GODVRIENDT, "die daer dichte bij in haere deure stont" en gezien heeft dat toen Monica ALTERS en Joanna RODRIGUEZ stonden ruzie te maken, Margriete is gekomen om haar dochter naar huis te halen. Ze is toen aangevallen geworden door Joanna, die zei "wacht, ick sal u andere hebben", naar binnen is gegaan, en van op haar dorpel de waterpot heeft gesmeten, en nadien de gekwetste Margriete "die seer veele bloede, forcelijk bij haer hoeft heeft gevat ende

in haer ganck getrocken". Marie GAUDENBERG heeft echter niet gezien dat Margriete de gouden halsketting van Joanna zou in stukken getrokken hebben, zelfs niet dat die ketting gebroken was.

Joanna DIERYEXEN, weduwe van kapitein Cornelis MARESCHAEL, heeft daarentegen Monica ALTERS zien kloppen en stampen op de deur van Joanna RODRIGUEZ, "haer uytscheldende voor eene verdomde canaille, met menighvuldighe andere injurien", en toen Joanna niet buitenkwam, slijk en vuil uit de goot tegen deur en vensters smijten. Zelfs toen bakker Jan LOOSE bij Joanna het brooddeeg kwam halen is zij niet buitengekomen, en toen de bakker bij zijn vertrek de deur opengelaten heeft, heeft Monica in de gang geroepen "comt maer op straete, ick sal u plucken". Deze getuige heeft niets zien gebeuren op de straat, maar heeft Margriete al bloedend uit het huis van Joanna zien komen, zonder dat deze laatste haar naar buiten heeft gevolgd.

Marie LAMSTAES weet dan weer te vertellen dat er enkel ruzie is geweest tussen Monica ALTERS en Joanna RODRIGUEZ, zonder dat Margriete GERALDIN daarin betrokken was of Joanna zou uitgescholden hebben, doch dat deze laatste haar dochter heeft willen naar huis halen, en dat zij enkel na de waterpot op het hoofd gekregen te hebben "soo gequetst als sij was" naar binnen in Joanna's huis is gegaan om haar dochter te doen buiten komen.

Paschasia NORMAERT daarentegen verklaart dat Marie GERALDIN met haar twee dochters, Monica en Joanna ALTERS, in het huis van Joanna RODRIGUEZ zijn binnengedrongen "onder verscheyde injurien, trecken- de Joanna bij de twijte ende het haer omme haar met geweld uyt haer huys te hebben, sonder dat sij haer op straete hebben connen cryghen". Deze getuige is blijven staan vóór Joanna's deur "omme alles claerder ende sekerder te sien", en heeft niet gezien dat er gesmeten werd met een waterpot, maar heeft wel Margriete bloedend zien buitenkomen. Zij heeft daarna ook Joanna zien buitenkomen, met loshangend haar en zonder tuite en heeft haar horen roepen "gij dieven, geeft mijne juwelen wederom", waarop Monica heeft teruggeroepen "wij zullen ze niet wedergeven".

Margriete GERALDIN die erg gekwetst was, en in "peryckel van den doodt" vier weken te bed heeft moeten blijven en "geadminstreert is geworden met de sacramenten van de heylighe kercke", is op verzoek van het schepencollege onderzocht geweest door stadsdokter Joannes VANDEN HEEDE en meester-chirurgijn Michiel RECHTERS. Volgens deze heren was zij "geaffligeert met eene solutie op het os frontis ende in de musculus frontis ende temporalis" waardoor zij tien dagen in stervensgevaar in het donker heeft moeten liggen; dat er om de wonde te genezen een grote incisie is gemaakt geworden zodat "het cranium ontbloedt" is geworden, zonder dat kan bevestigd worden "datter diversche schelfers daarvan souden gevallen syn, maer datter quaede symtomaten sijn geweest", en dat het geval nog verergerd was omdat de gekwetste daarbij ook nog "de roose" had gekregen.

Sr Boudewijn VANDEN HEEDE weet eindelijk te vertellen dat toen hij nadien met Marie GERALDIN over de zaak sprak, en haar uitdrukkelijk vroeg of zij al dan niet binnen geweest was in het huis van Joanna RODRIGUEZ, zij heeft bekend dat zij maar "een weynigh over de sulle van den ganck geweest hadde".

Samengevat en hertaald uit register B.V. 17.128 (civile informaties stad Oostende).

DOKTER LOUIS VERHAEGHE

door Ivan VAN HYFTE

Van een toeval gesproken ! Allebei dokter, allebei gemeenteraadslid, allebei van liberale strekking en allebei negentiende eeuw !

De ene dokter VERHAEGHE (1876-1936), Schepen van Openbare Werken en Schone Kunsten, blijft voortleven in een straatnaam, de andere dokter VERHAEGHE (1811-1870) haal ik uit de vergetelheid.

5 dagen na het overlijden van Louis VERHAEGHE (10-5-1870) werd in het sterfhuis hulde gebracht door 2 van zijn collega's, dokter DECEUNYNCK en dokter MARINUS, lid van de Koninklijke Academie van Geneeskunde van België waarvan de afgestorvene vice-voorzitter is geweest. De redevoeringen zijn bewaard gebleven en laten ons een biografie zien van een eminent medicus.

Geboren te Ieper (9-9-1811), waar hij aan het college studeerde. Schitterend examen in de medicijnschool te Brugge voor het diploma van chirurg. Vervolmaakte zich in Parijs en vestigde zich daarna in Oostende. Om alle academische graden te halen verscheen hij vóór een jury uit Gent en Leuven die hem met grote onderscheiding het diploma toekende van "docteur en médecine, en chirurgie et en l'art des accouchements".

Het slagen in talrijke chirurgische ingrepen trok al vlug de aandacht van medische academies uit het buitenland die hem lid maakten van hun hoge instelling : Londen, Sint Petersburg, Warchau, Parijs... Veel eminenties uit deze medische kringen kwamen hem opzoeken in het decor van een luxe-badstad waar zij zo graag aan zee frekwenteerden. Ongewild bezorgde hij Oostende een elitair clientèle.

Zijn reputatie van man van de wetenschap deed hij alle eer aan met een publicatie over zeebaden : "Les bains de mer d'Ostende, leurs effets physiologiques et thérapeutiques". Plastische chirurgie was hem niet vreemd. Hij vertaalde ook werk in het Engels over tyfys. Toen hij in België een nieuw operatief procédé invoerde (het systeem prof. LANGENBECK) werd hij hiervoor als lid opgenomen in de Medische Academië.

De Belgische regering schonk hem een eremedaille om zijn inzet tijdens het cholera-jaar 1849. Buitenlandse waardering genoot hij vanwege de koning van Pruisen die hem in 1860 het "Kruis van de Rode Arend van Pruisen" toekende en van de koning van Wurtemberg die hem het "Kruis van de Frederiksorde" overhandigde (1867).

Dokter VERHAEGHE was vooral Oostendenaar : als gemeenteraadslid (1852-1863), had hij in stad een dokterspraktijk en was chirurg in het hospitaal.

BEZOEKT DE TENTOONSTELLING "AFFICHES UIT DE OUDE DOOS" IN ONS MUSEUM

DAGELIJKS (uitgenomen op Dinsdag) OPEN TOT EIND SEPTEMBER

VAN 10 u. tot 12 u.
15 u. tot 17 u.

OSTENDIANA

door A. SWYNGEDAUW
m.m.v. E. SMISSAERT

BALLEGEER, Johan - Ostendiana B.185/41

Lien gaat naar Amerika. Averbode : Altiora, 1990.

BEKAERT, Geert - Ostendiana B.409/1

Léon Stijnen, een architect : Antwerpen, 1899-1990 : tentoonstellingscatalogus. Antwerpen : Kunstcentrum de Singel, 1990.

DURIBREUX, Gaston - Ostendiana D.925/29

De parabel van de geliefde tollenaar : roman. Brugge : Desclée De Brouwer, 1956.

ENTE, Pierre A. - Ostendiana E.337/1

Sélection de 4000 citations, devises, maximes, pensées. Ostende : P.A. Ente, s.a., 199?.

JONCKHEERE, Karel - Ostendiana J.415/197

Karel Jonckheere (° Oostende 9.4.1906) 85 : viering 85 jaar Karel Jonckheere in het Provinciaal Museum voor Moderne Kunst, Oostende, 3 mei 1991. Oostende : Vrienden van het PMMK, mei 1991.

LIETARD, Edwin - Ostendiana L.552/12

Oostendse medailles over de vaandelinhuldigingen : 1888-1938. Oostende : E. Lietard, april 1991.

MASEREEL, Frans - Ostendiana M.295/77

Frans Masereel : catalogue d'exposition : brochure. Offset Arts graphique, 197?.

MASEREEL, Frans - Ostendiana M.295/78

Frans Masereel : catalogue d'exposition rétrospective tenue à Gand et à Liège. Gand : Imp. Snoeck-Ducaju, 1951.

MASEREEL, Frans - Ostendiana M.295/79

Frans Masereel : catalogus tentoonstelling gehouden te Mechelen, "Huis De Zalm". Mechelen : Huis De Zalm, 1954.

OESTERBANK - Ostendiana O.162/1

De Oesterbank : 1990 verslag van het 25e boekjaar. Oostende : De Oesterbank, 1991.

PELLAERT, Lucy - Ostendiana P.256/1

La famille "Serruys" : une contribution à l'histoire et à la généalogie. Lucy Peellaert, 1987.

TAVERNIER, Etienne - Ostendiana T.150/1

De ontwikkeling van veeteelt en landbouw, tussen Ijzer en Zwin, van de 11de tot de 14de eeuw : verhandeling. Leuven : K.U. Leuven, 1947.

VANLERBERGHE, Jennie - Ostendiana V.158.5/1

Onder gesloten omslag : roman. Oostende : Uitg. Manga, 1990.

DUSAUCHOIT, Renaat - Ostendiana W.5612/59

De "postcode 1990" in West-Vlaanderen onder de marcofilistische loep. Oostende : Westvlaamse filatelistische studiekering, 1991.

BALLEGEER, Johan - Ostendiana B.185/40

Princesa : historische novelle. Averbode, 1991.

LIETARD, Edwin - Ostendiana L.552/13

Hoe en wat verzamelen in de penningskunde ? Oostende : E. Lietard, 1991.

EEN KANTENSCHOOL IN 1750

door J.G. DE BROUWERE

Anna Petronilla FAES en de jongere Maria Francisca BONDELUE waren twee brave, godvrezende "jonghe dochters met malcanderen woonende". Toen ze wat ouder werden (Anna Petronilla was toen rond de 36) dachten ze aan elkanders verder leven, en er ook aan (stel U voor, lezer) dat ze "eerlick" moesten begraven worden.

Het lijkt erop, dat ze het advies vroegen van hun geestelijke leiders, nml. twee van de Oratorianen die te Oostende de parochie- en andere diensten waarnamen, en dat waren Joannes HAGAERTS en de oudere Jacobus Franciscus VAN DEN NESTE. Het mag wel worden gezegd, dat deze beide Eerwaarde Heren een volledig belangloos advies verstrekten.

Maar waar leefden deze beide vrome vrouwen van ? Wel, ze waren "te saemen gheassocieert, omme hun met de spellewerck schoole te ondersteunen". Met andere woorden : ze waren kantwerksters, die het plan hadden opgevat én uitgevoerd om aan de Oostendse meisjes het kanteklossen aan te leren. Wat zeggen wil, dat ze ten slotte niet biezonder vermogend waren. Maar aan hetgeen ze bezaten hechten ze waarde, en zo ze wensten dat het niet zou verlopen gaan, wilden ze ook dat hun erfgenamen ervan zouden genieten.

Wat stelden de EE. HH. van het Oratorie dan voor : dat ze haar eigendom aan elkaar zouden legateren, maar mits drie voorwaarden. 1) dat langst levende zou ervoor zorgen, dat de overledene deftig zou worden uitgevaren en begraven; 2) dat na de dood van de langstlevende de goederen naar elkaars erfgenamen zouden terugkeren, en 3) "so het gheviele dat de langstlevende" de spellewerkschool niet alleen meester kon, en noodgedwongen zich "met een ander(e) quaeme te associeren", ze een inventaris van de goederen opmaken zou, zodanig dat aan de tweede voorwaarde kon worden voldaan.

Dat leek haar een goed advies, en beiden trokken ze, samen met de twee Oratorianen, naar François Lucas PILLE "notaris publyck binnen der stede, ende port van Oostende residerende", om dat nu eens te laten beschrijven. Dit gebeurde op zaterdag 02/10/1751. Anna Petronilla tekende met een kruisje, "verclaerende niet te connen schrijven", en Maria Francisca tekende met schier gecalligrafeerde letters. De twee Oratorianen tekenden als getuigen.

EPILOOG

Anna Petronilla FAES, die te Oostende geboren werd op 19/02/1715 (dochter van Carolus en Maria CARPENTIER) stierf wel zéér oud op donderdag 23 augustus 1792.

Maria Francisca BONDELUE was het niet vergeten, dat ze haar vriendin "eerlick sal moeten doen begraeven". Op zaterdag de 25ste kreeg Anna Petronilla haar fatsoenlijke uitvaart in de Oostendse parochiekerk.

Al wat voorgaat blijkt uit een akte van notaris Fr. L. PILLE (notaris 1728-1753) en uit de Parochie Registers op het Rijksarchief te Brugge. Zie : Notariële Archieven (hierbij sterk verkleind gereproduceerd). Fonds VAN CAILLIE. Depot 1940. Registers nr. 33, akte nr. 15c.

- 10° 4 kwartetten KV 285, 285 a en b, 298, voor fluit en strijkers; Adagio en rondo KV 617, voor fluit, glasharmonika, hobo en strijkers van W.A. Mozart.
M. Grauwels, fluit; D. James, glasharmonika; The Brussels Virtuosi.
 Hyperion 66392; 1CD (uitgave 1989).
- 11° 2 Concerto's KV 299 en 313; Andante KV 315, voor fluit en orkest.
M. Grauwels, fluit; G. Herbert, harp; Les Violons du Roy o.l.v. B. Labadie.
 Hyperion 66393; 1CD (uitgave 1989).

MUZIEKKAPEL VAN DE ZEEMACHT

- 9° Marine's March. Atlantis opus 65 van Guy Duyck. Holiday for band van R. Mitchell. Les papillons van C. Lankester. Olympic fanfare and theme van J. Williams. Cap Kennedy van S. Lancen. Yankee doodle van M. Gould. The phantom of the opera van A.L. Webber. Marsch der Belgische Zeemacht van L. GASIA.
 Muziekkapel van de Zeemacht o.l.v. Peter Snellinckx.
 Opgenomen in Studio Steurbaut Gent in 1990.
 Pyramid 9011; 1CD + tekst.

DOCUMENTEN

- 5° Anto Diez (beeldopname) : kunstschilder t.g.v. zijn 75ste verjaardag.
 Scotch 3 M VHS; 1 videocassette.
- 6° Zot, dwaas, boosaardig, zo ben ik (beeldopname) : zelfportret van James Ensor (1860-1949) door Luc de Heusch.
 Brussel Simple production Alvos VHS; 1 videocassette.

HET LICHT GENRE

Roger KIMPE

- 1° Bravo voor KVO; De Steense molen van F. Feys en F. Roets, arrangement door S. Feys.
Roger Kimpe & Cie, zang; met orkest.
 Holy hole HH 9001113; 1 single.

Jackie LAFON

- 4° Merci Edith : Le vie en rose; Les flons flons du bal; Hymne à l'amour; La goulante du pauvre Jean; Mon dieu; Mon manège à moi; Milord; Non, je ne regrette rien; Les mots d'amour; Mon vieux Lucien; L'accordioniste.
J. Lafon, zang; met begeleiding.
 Monopole MLT 0299/1044; 1LP.

Terry LANKA

- 9° Twisten maar; Flowers.
Terry Lanka, zang; met begeleiding.
 G W L G 90001; 1 single (uitgave 1990).

Laurentius VANACKER

- 4° Elevator : Sweet Mariam; A rose in my garden; Tokio town; The girl from the tropical Brasil; Don't go to L.A.; Spider in a web; A sign of love; I'm not the one Tracy; Woman you need someone to love; Elevator to the sun; Tshernobyl.
L. Vanacker, zang, tekst en muziekarrangementen.

Verkocht ten bate van de campagne om een lift te financieren voor de 100 % gehandicapte zoon van Laurentius.
Rondo VAF 006 + tekst; 1CD (uitgave 1990).

Ludwig VAN....

- 2° Zo lief en zo mooi; B-kant : instrumentale versie.
Ludwig Van..., zang, met vocale en instrum. begeleiding.
Excess ER 1009; 1 single.

MAN X

- 1° The spell is broken; Slippery roads.
Man X, vocaal en instrumentaal = Christ Dinneweth, Antoon Lamon, Ivan Missinne, Stefaan Lambert en Kloot Per.
Red Alert RAR 1; 1 single (uitgave 1989).

Bobby MARTY (Nieuwpoort)

- 4° Au rendez-vous des artistes; Leve de autobaan.
B. Marty, zang met begeleiding; productie Mike Dorian.
M.D. International records 8851; 1 single.

Johny MONTIJN

- 1° Mona Lisa; Als marktkramer ben ik geboren.
J. Montijn, zang; met begeleiding.
Laureaat Playbackshow VTM.
Indix 8025; 1 single (uitgave 1989).

MOONLIGHT CROW

- 1° When the storm is over; Heaven & hell van M. Duyvejonck en F. Debaillie.
Moonlight Crow, vocaal en instrumentaal = Misten, Frank Dubbe, Inez, Lucky Stone, Bruno.
Getter records S 9005; 1 single (uitgave 1990).

NIEUWPOORT CONCERT BAND

- 1° Kerstconcert van 29 december 1987 : gearrangeerde kerstmuziek.
1 cassette : eigen opname.

LOS PELICANOS

- 1° Oh wat een leven; Mien keuninginne van Roger Borny.
Los Pelicanos, zang en orkest.
Monopole S 2655; 1 single.

PETTE SJIEKE

- 4° Dikke Mathille; Is je waste al droge, Marie ? van B. Gevaert en J. Deensen.
Gezongen door Pette Sjieke en De Kloeffe; met orkest.
Monopole S 2631; 1 single + tekst (uitgave 1989).
- 5° Natasja (1); Visjes moeten zwemmen van B. Gevaert en J. Deensen en Miet Provoost (1).
Gezongen door Pette Sjieke en De Kloeffe, met orkest.
Rondo VAF 005, 1 single (uitgave 1990).

SINKSENBRUID (Veurne)

- 1° De elf gezichten; De nieuwe folder, tekst en muziek van Jan Huyghe.
Volkszanggroep Sinksenbruid m.o.a. André Dequidt, accordeon; Cecile Goens, fluit.

Cecile Goens, fluit.
Contact GDEP 11001 VS; 1 single + tekst.

Willy VANBAVINCKHOVE

6° Dicht bij mij; B-kant : instrumentale versie.
W. Vanbavinckhove, zang; met begeleiding.
De opbrengst van deze plaat kwam ten goede van het Steunfonds
Naila Vanbavinckhove.
Monopole S 2309; 1 single.

OOSTENDSE MUZIEKMAATSCHAPPIJEN

door Norbert HOSTYN

HET MUZIEKKORPS VAN HET 7e LINIEREGIMENT

Het korps van het 7e Linierement stond in de jaren 1850-1860 onder leiding van MEISSNER. Het korps concerteerde regelmatig in het Casino op het Wapenplein, in de "Cercle du Phare", en in het Kursaal op de dijk. Het programma bestond hoofdzakelijk uit marsmuziek, galops, pas-redoublés, walsen, pot-pourris, arrangementen en geliefde operamelodieën, ouvertures en dies meer. Veel van die arrangementen waren het werk van MEISSNER zelf.

Een vaste afspraak voor jong en oud waren verder de concerten die het 7e Linierement drie maal per week om 18.30 uur gaf in de "Jardin des Princes", het verdwenen parkje aan de huidige Hofstraat.

Van 1850 af werd voor die concerten een klein entreegeld gevraagd. In "La Flandre Maritime" van 26 juni 1850 lezen we het zo : "L'engombrement des années précédentes n'existait plus; la rétribution minime exigée des habitants pour avoir le droit de fréquenter le jardin a fait disparaître cet inconvéniant". De concerten van het regiment brachten een welgekomen afwisseling in het biedermeierachtige leven van de ontluikende badplaats. Ze waren dan ook erg seizoengebonden : van eind juni tot medio september.

Onder de toondichters veel gekende namen : ADAM, ROSSINI, STRAUSS, THOMAS, VERDI... behoorden tot de "top tien". Maar ook vergeten grootheden als een APOLLINI, een DECOO, een GODFREY, een LABITZKY of een LAUBE stonden regelmatig op het programma.

Ter illustratie van hun repertorium volgt hier het programma van een concert op 16 augustus 1850.

Ouverture "Cheval de Bronze"	AUBER
Fantasie op "Nabuchodonosor"	arr. MEISSNER
Walsen	LABITZKY
Pot-pourri naar "Zampa"	arr. BENDER
Quadrille	STRAUSS

Oostendenaars en toeristen waren zeer tevreden met de prestaties van MEISSNER's korps. In september 1851 werd op het stadhuis een felicitatiebrief en een gouden uurwerk ten teken van erkentelijkheid aan MEISSNER overhandigd (Flandre Maritime, 15 september 1851). Op andere tijdstippen betuigden andere belangengroepen, zoals de Kursaaldirectie, hun dank aan MEISSNER.

Een uitzonderlijke hoogdag in de geschiedenis van het muziekkorps van het 7e Linierement was de aankomst van Queen Victoria te

Oostende op 22 augustus 1850, door hun geschal opgeluisterd.
Het 7e Linierement ruimde hier de plaats voor het 9e.

* *
*

HET MUZIEKKORPS VAN HET 9e LINIEREGIMENT

Verzorgde in 1857 de concerten te Oostende. Dirigent was F.L. VAN DEN BOGAERDE. Deze was ook bedrijvig als componist van polka's, redoublés, galops of scottischen en uiteraard ook als arrangeur van populaire muziek. Zijn polka "Kursaal" genoot destijds enige bekendheid.

Dat muziek niet altijd de zeden verzachtte bij de spelers van het 9e bewijst volgende anecdote uit "La Feuille d'Ostende" van 5 februari 1857 : Lambert GRAPTA, tamboer bij het korps, raakte slaags met zijn maitresse in een danszaal aan de Oesterbankstraat. Clémence WATELLE was haar naam. GRAPTA gooide ze van de trappen en Clémence belandde met breuken in het ziekenhuis. Lambert belandde in de "bak".

* *
*

HET MUZIEKKORPS VAN HET 3e LINIEREGIMENT

Van 1887 af was het het korps van het 3e Linierement dat de militaire blaasmuziek te Oostende verzorgde. 16 jaar lang was Charles SIMAR dirigent van het ensemble. HAUCHARD was tweede dirigent.

SIMAR begon zijn carrière op 21 januari 1867 als muzikant bij het 1e Linierement. In 1874 werd hij "chef de musique" van het 14e. Hij bleef dat tot in 1882 toen hij aan het 3e Linierement verbonden werd.

Onder SIMAR's muzikale leiding oogstte het muziekkorps van het 3e talloze successen te Oostende tijdens hun vele optredens in het Kursaal, op het Wapenplein en elders. Ook hun repertorium was enorm uitgebreid en 100 % op de smaak van de tijd ingesteld.

Ter illustratie hun programma van 15 april 1900.

Bruiloftsmarch uit Midzomernachtsdroom	MENDELSSOHN
Ouverture "Reine d'un jour"	ADAM
Les rameux	FAURÉ
Manon - grande fantaisie	MASSÉNT
La Tour Eiffel	GUERAUT

Charles SIMAR was ook als componist bedrijvig. We kennen van hem een "Doux Réveil" (romance zonder woorden) en een "Souvenir de Prague" (serenade). Het was ook hij die in juli 1888 de uitvoering van Edmond LAPON's cantate "Les Suppliantes" dirigeerde in het Kursaal.

SIMAR's uitvaart te Oostende op 5 maart 1902 werd een grootse rouwhulde vanwege collega's en bewonderaars (Echo d'Ostende, 6 maart 1902).

Als dirigent van het 3e Linierement werd SIMAR opgevolgd door Frits VAN DE WALLE. Ook deze waagde zich aan composities : van hem kennen we o.m. een "Militaire March", een "Solidarité-Marche" en de "March der Politiebeambten van Oostende".

Nog even het programma uit zijn tijd (22 juni 1902).

Avec Amplomb mars	VOLLSTEDT
Maritana ouverture	WALLACE
Sérénade Espagnole	DE MOL
Pot-Pourri op "Le Petit Duc"	LECOQC
Die Prager walsen	GUNGL

OOSTENDE TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG (19)

door Aimé SMISSAERT (+)

Men beweert dat de Belgische vlieger CROMBEZ heden over Brugge vloog en briefjes liet vallen waarop het volgende te lezen stond :
"90.000 Duitschers in aftocht. Veldslag La Bassée en barrière gewonnen. Fransche staf te Maubeuge, Bergen en Namen gewonnen door de Bondgenoten. Onder bevel van generaal D'AMADE Luxemburg door de Franschen bezet. Slag door de Bondgenoten gewonnen te Cassel. Opstand te Berlijn. Slag van de IJzer : 65.000 dooden en gekwetsten, 151 kanons, 410 wagens en 80.000 krijgsgevangenen genomen.

(get.) CROMBEZ

't Is te schoon om te gelooven ! Daar steekt "hooge fantasia" in ! ! Morgen zal velen de ontgoocheling brengen !

* * *

Wij vernamen Maandag dat een groote aannemer onzer stad verplicht was geworden een brug te leggen, te Slype, gehucht Slype-brug over de Nieupoortsche vaart. Zijn volk zou eerst geweigerd hebben te werken, doch nadien op dit besluit teruggekomen zijn - van daar, al die karren hout, kettingen enz. die wij sedert een paar dagen alhier zien vooruittrekken. Het gerucht liep in de stad dat de brug, aldus gemaakt, door de Engelsche schepen stuk zou geschoten zijn geworden en dat er 2, 4, 5 of 6 mannen die er aan werkten (Oostendenaars) gedood of gekwetst zouden zijn.

Dit alles is onwaar : heden namiddag was de brug heel en gansch gelegd zonder dat er iemand iets voorviel. Overmorgen, Maandag begint men met het leggen eener tweede brug over de Rattevalle (Slype), over dezelfde vaart.

Edoch, niet de aannemer in kwestie, doch wel Duitschers zouden die bruggen leggen.

Maandag 16 November. -

DRIENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

In den afgeloopen nacht werd enkele malen geschoten, en zeer hevig. Heden nochtans, hoorde men niet het minste geschut, misschien wel ten gevolge van den verkeerden wind.

Deze morgen, zoals alle morgenden, trekken troepen en bevoorradingswagens op in de richting van Leffinghe en Middelkerke.

Van 3 tot 4 ure, concert op de Groote Markt.

De Duitschers die binnen gedrongen zijn in het huis van M. Alfons VAN ISEGHEM, gewezen gemeentesekretaris, hebben gansch den hof omspit en kisten met zilverwerk, enz., die daar geborgen

waren gevonden hebbende, hebben zij alles geplunderd.

Deze nacht ook werd het huis van Dr VERSCHEURE, Van Iseghemlaan, geplunderd.

* * *

Gister kwam een binnenlander toe met 500 zakken bloem uit Brugge. Het was nochtans door de Duitschers verboden uit die stad nog een pond bloem uit te voeren. Doch toen dit bevel uitkwam, was de bloem reeds besteld.

Met hetzelfde schip kwamen 10 duizend kilos meel voor 3 bakkers onzer stad.

't Schip moest worden gelost maar de Duitschers verboden zulks. De Zeer Eerw. Deken CAMERLYNCK (1) kwam er tusschen - en 't schip mocht gelost worden - doch BITTINGER, de Polizeikommissaris, stelde den Z.E.H. Deken verantwoordelijk indien er nog uit Brugge werd uitgevoerd ! !

* * *

De zieken en gekwetsten, nog in het militair hospitaal verpleegd, werden heden weggevoerd en de Zusters afgedankt.

Dinsdag 17 November. -

VIERENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Rond 9 1/2 ure vertrekken, van het Hotel des Thermes, 11 grote karren van het Rood Kruis, beladen met bedden, beddegoed, geneesmiddelen, pakken watte, linnen, enz. Langs de A. Pieterslaan en den Thouroutschensteenweg verlaten zij de stad.

Een kwart nadien, triomfantelijke intreden, langs de Kapellestraat, van... een oud kanon door de Duitschers afgehaald van d'Halve Mane (Oostkant der haven). Op die... relikwie, voorzeker afkomstig uit Napoleon's tijd, zit een Duitscher scherrebene; een 30 tal soldaten omringen het en zingen luidkeels : *Uns Vaterland muss grosser sein ! 't Kanon (!!) wordt op de Groote Markt ten toon gesteld, gedurende ruim een half uur, en wordt dan teruggahaald. Voorzeker zullen de Duitsche nieuwsbladen aan de volkeren van Silesië, Posnanië en Oost-Pruisen aankondigen dat de Duitschers rond Oostende eene verpletterende overwinning hebben behaald en een snelvurend kanon buit hebben gemaakt.*

Doch terwijl die Duitsche parade eenieder heimelijk doet lachen, gebeurt in de Kommandantur iets dat ernstig stof tot nadenken geeft ; de stad is verplicht iedere dag 3 duizend brooden te leveren aan de Duitschers. Sedert een paar dagen is die levering maar onregelmatig gedaan geworden. Burgemeester LIEBAERT is op de Kommandantur geroepen geworden om uitleg te geven : hij doet uitschijnen dat er zoo weinig bloem in stad is, nog niet genoeg om de bevolking zoo 't behoort te spijzen. In tegenwoordigheid van den Z.E.H. Deken en van andere personen, snauwt de Kommandant hem tot 3 keeren toe : *"Nos soldats doivent vivre d'abord, vos habitants n'ont qu'à crever"* (onze soldaten moeten eerst leven, uwe inwoners moeten maar kreveeren !). Hij maakt de burgemeester verantwoordelijk

---

(1) Nooit of nooit mag vergeten worden wat Deken CAMERLYNCK, in die benarde tijden, deed voor de bevolking onzer stad. In onze oorlogsnota's zullen wij nog dikwijls spreken over dien "menschenvriend" aan wien Oostende zooveel goeds, tijdens de bezetting, verschuldigd was.

op zijn hoofd voor de stipte levering der geeischte brooden.

Aan den Z.E.H. Deken, die hem de toelating vraagt een schip met bloem en meel te mogen doen komen ten einde aan de armen brood te kunnen verschaffen, antwoordt hij weigerend, er bij voegend dat men hem genoeg bedrogen had met het eerste schip.

Heden morgen, om 11 ure, werden in Sint Sebastiaan 2 poneys aan den meestbiedende verkocht. De plakbrief, meldde dat de verkoop zou geschieden in de autogarage, rue Syrrhus.

Rond 1 1/2 ure wordt, opeens, al den kant van den Vuurtorenwijk, een hevige slag gehoord, die in de stad al de ruiten doet daveren. Een half uurken nadien, nog twee zulke slagen, op korten afstand van malkander. Van op de Visscherskaai ziet men, bij ieder slag, eene zwarte rookkolom opgaan. De onzinnigste geruchten loopen in stad rond : 't zijn de Engelsche schepen die schieten op de stad, 't is de haven die ondermijnd werd door de Duitschers en die ze nu doen springen, 't is 't Fort Napoleon, volgens andere, dat in den weg der Duitschers staat, enz. enz. - feitelijk zijn 't mijnen die op het strand gespoeld zijn en die de Duitschers doen springen. Die ontploffingen veroorzaakten het breken van tal van ruiten op de Vuurtorenwijk en de Visscherskaai.

Rond 4 ure, nieuwe ontploffing; nog eens eene mijn die men springen doet.

Woensdag 18 November. -

VIJFENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Deze nacht heeft het ferm gevrozen.

Deze nacht ook kwamen er veel gekwetsten toe.

Rond 8 ure rijden een 25 tal autos van den Duitschen staf, gevuld met officieren, den Thouroutschensteenweg op.

Rond 1 1/2 ure komt een Duitsch vliegmachien over de stad gevlogen; het blijft eenige oogenblikken zweven boven de kazern en verdwijnt dan in de richting van Steene. 10 minuten nadien vertrekt, uit de kazerne, al wat beenen heeft met kanonnen en caissons in de richting van Middelkerke.

Rond 3 1/2 ure vliegt een "taube" boven de stad. Van uit de verte komt een vliegmachien onzer Bondgenoten het te gemoet. Onze Duitscher vlucht, zooveel hij hemelsch vluchten kan, in de richting van Steene.

Van 4 tot 5 ure hooren wij tamelijk hevig geschot al den kant van Nieupoort.

* * *

Vooraleer hunnen dienst te verlaten, hadden, kort voor het binnenkomen der Duitschers, werklieden van den ijzerweg uit de talrijke locomotieven, in en om onze statiën staande, een stuk van het mecanism gehaald. De Duitschers hebben thans die locomotieven hersteld, en zenden ze, met waggons, tenders, enz. uit onze statiën weg. Nog een paar dagen, en er zal niets meer van spoorwegmateriaal overblijven in onze stad !

* * *

Volgende plakbrief werd heden uitgehangen :

BEKENDMAKING

Te beginnen van heden heb ik het algemeen bestuur der Provincie West-Vlaanderen als Duitsche Keizerlijke Militaire Gouverneur overgenomen.

Mijn adjudant is de Majoor Rogalla VON BIEDERSTEIN.

Als voorzitter van het burgelijk bestuur der Provincie West-Vlaanderen heb ik de heer President KÜSTER aangesteld.

De arrondissementoversten zijn, voor Brugge Lt.-Kol. Graaf VON SCHERIN, voor Kortrijk, Kolonel LÜBBERT.

De bureelen van het Militair Gouvernement zijn ingericht Ridderstraat, nr 27.

Brugge, den 14 november 1914.

De Militaire Gouverneur

van West-Vlaanderen.
VON KRAMSTRA
Luitenant-generaal

* * *

Men weet dat over 2 dagen BITTINGER den Z.E.H. Deken CAMERLYNCK verantwoordelijk miek voor het geval dat er nog bloem of meel uit Brugge naar Oostende zou worden overgebracht.

Wat gedaan ?

Na raad gesleggen te hebben met de gemeenteoverheden, trok onzen beminden en ievervollen Deken vandaag met Schepen MOREAUX en M. THONÉ, gemeentesekretaris, naar de kommandantur om daar samen met den fameuzen BITTINGER te spreken over de bevoorrading onzer stad.

't En liep niet gemakkelijk af, maar, ten slotte, werd toch bekomen dat een of twee afgeveerdigden naar de omliggende dorpen zouden mogen gaan om graan te koopen en dit graan te laten malen. Die afgeveerdigde(n) zou(den) vergezeld zijn van 2 soldaten.

Tevens werd de toelating verleend aan den Z.E.H. Deken CAMERLYNCK 500 ton cokes te bestellen aan de Cokefabriek van Zandvoorde, op de uitdrukkelijke voorwaarde dat het vervoer per schip zou geschieden en dat de namen van dit schip en schipper aan de duit-sche overheid zouden kenbaar gemaakt worden.

Die cokes zouden geleverd worden in de vischmijn aan 25 frank de 1000 kilos, te betalen, desgevallend, in kasbons.

W'en hadden vandaag maar voor 10 dagen meel meer in stad !

Dagelijks hadden we 50 zakken meel noodig voor de bevolking, en daarbij waren we nog gedwongen ieder dag 3000 brooden te leveren aan de platkoppen !

Donderdag 19 November. -

ZESENDERTIGSTE DAG DER BEZETTING

De zesde week der bezetting begint heden met hevige sneeuw- en hagelbuien, gepaard met regenvlagen. Een echt Januariweder !

Op de markt zelfde getal, of daaromtrent, groensel- en boterboerinnen gelijk verleden week. De prijzen van groenten en boter blijven, nagenoeg, dezelfde. Enkel de eieren zijn zeer duur : 25 c. stuk in de winkels en 22 op de markt. Ook het vleesch stijgt voortdurend in prijs.

Men weet dat de groensel- en boterboerinnen, alsook de kooplieden die naar de markt willen komen, moeten vergezeld zijn van

burgemeester hunner gemeente of zijn afgeveerdigde. Zulks was, nochtans, weinig gekend op onze buitengemeenten : de duitsche overheid deed derhalve de burgemeesters der omliggende gemeenten bijeenroepen op eene vergadering, heden om 9 1/2 ure op ons stadhuis te houden. Deze vergadering werd voorgezeten door schepen MOREAUX, van Oostende, bijgestaan door schepen VERHAEGHE en M. DE COCK, gemeenteraadsheer. Een duitsche officier woonde ze bij. Mededeeling werd gedaan aan de vergadering van het besluit, door de duitsche overheid genomen, aangaande de markten. De burgemeesters werden aangemaand zoveel ruchtbaarheid mogelijk aan dit besluit te geven, opdat de markt van Oostende goed zou gevolgd worden. Eenige burgemeesters gevraagd hebbende dat de duitschers de gemeentehuizen zouden eerbiedigen, antwoordde de officier grijnslachend dat zulks altijd niet mogelijk was.

Wij nemen de gelegenheid dezer vergadering te baat om inlichtingen in te winnen over den toestand op den buiten. Eilaas ! De inlichtingen zijn er bedroevend : onze buitenbevolking wordt gladweg uitgegeëten door de duitschers. M. WYNTHEIN, burgemeester van Moere, zag zijne hofstede totaal geplunderd; hij is in zijn ambt vervangen door M. VANDENWYNGAERT. Te Ghistel zijn de duitschers bezig met houten loodsen voor hunne vliegmachienen te maken. M. DEWAELE, dd. schepen, moest heden den heer Emiel STAESSENS, de welgekende brouwer onzer stad, verwittigen dat hij een 100 tal boomen, staande in eene weide bij de kerk van Ghistel moest doen afkappen - die boomen in den weg der vliegmachienen zijnde. Deze nacht is eene aanzienlijke duitsche macht (20.000 man, beweert men) door Ghistel getrokken en heeft zich verspreid te Moere, Zande, Zevecote, enz. Zande, die sedert een paar dagen van de pinhelmen verlost was, kreeg er wederom een 1.000 tal voor zijn deel. In dat klein dorp van 560 inwoners waren, dagen op dagen, 3.500 man en 4.000 peerden ingekwartierd. Alles, alles moest hen geleverd worden door de inwoners, en thans nog moet de gemeente, ieder dag, 500 kilos haver leveren !

En, zoo te Zande, zoo in andere gemeenten : de schoone hofstede van M. DEVREESE, burgemeester van Zevecote, eene hofstede van 4 of 5 peerden, totaal geplunderd !

Leffinghe werd ook niet gespaard. Daar ook werden de menschen uitgeëten, daar ook moesten boerejongens met hen meerijden om hen den weg te toonen.

Op zekere avond scheen de maan op de vensters der kerk, en die 't niet en wist, of van de gemeente niet en was, zou voorzeker gedacht hebben dat er licht in de kerk was. De duitschers meenden het ook : zij hielden de EE.HH. DELAERE, pastor en DE JUDE, onder-pastor, alsook de heer DE RUYTER, burgemeester en de heer koster aan, onder betichting 's nachts licht in de kerk gebezigd te hebben. Die 4 heeren werden, per rijtuig, naar Middelkerke gedaan, aldaar langdurig ondervraagd en mochten dan te voet naar Leffinghe terugkeeren.

* * *

Rond 7 1/2 ure begon het geschot : men kon het niet al te duidelijk hooren, enkel van tijd tot tijd een harde slag, eene bommeling.

De politie gaat overal, in de winkels rond, en verplicht de winkeliers eenen inventaris op te maken van de eetwaren, suiker, koffij enz., die zij nog in magazijn hebben.

MARIAKERKE & DE TIRPITZ-BATTERIJ (2-6-1918)

Ar.M.B. D 311. 2-6-18. 13h 5100m 4250
P: Cde Jaumotte. O: Lt Desclee.
MARIAKERKE et B'ie TIRPITZ.

OVER HET HAZEGRAS
EN DE KERK VAN O.L.VROUW ONBEVLEKTE ONTVANGENIS

door Jean Pierre FALISE

Vooraleer de geschiedenis van de parochie te overlopen en een beschrijving te geven van het interieur van de kerk wil ik het eerst even hebben over het grondgebied, of de wijk, Hazegras.

De eerste maal dat men die naam gebruikt is in 1598. In oude archieven vinden we "Hazegras" terug als een stuk polderland dat buiten de vestingen van Oostende gelegen was. Dit gebied vormde oorspronkelijk de noord-oosthoek van de Sinte-Catharinapolder. Van 1584 tot 1746 maakte de polder deel uit van de historische polders van Oostende, een gebied dat verbinding had met de zee.

In 1746 werd de Sinte-Catharinapolder "bedyckt" waardoor dit gebied kon geschikt gemaakt worden voor de landbouw.

In 1749 werd er van deze polder een kaart opgemaakt waarop dit gebied staat ingedeeld in stukken = Begin. Het gebied van het huidige Hazegras lag in het XIVde Begin, begrensd door de Leffingestraat, de Dode Kreek, de Sinte-Catharinabeek en de Meylandtdijk. Dit Begin was ingedeeld in 5 stukken en op één stuk stond een "keete". Deze keet was het enige gebouwtje in het XIVde Begin. Op de kaart komt de naam Hazegras niet voor.

In 1786 wordt voor het eerst het toponiem "Hazegras" gebruikt voor de nieuwe stadszone die bezuiden de handelskommen tot stand zou komen. Deze plaatsnaam komt voor op een tekst, gevoegd bij een kaart van 1785-1786. In andere documenten komt deze term eerst in 1798 voor. In 1822 verschijnt de naam opnieuw in een vermelding : "...te Oostende...in het Hazegras. Mei 1822".

Buiten de vestingen van Oostende, ten zuiden van de stad, ligt dus een stuk land waarvoor er eigenlijk geen belangstelling bestaat.

In 1774-1776 werd op deze grond het 1e handelsdok gegraven en in 1781-1782 het 2de en 3de handelsdok. Een gedeelte van de zuidelijke vestingen werd opgeruimd (1781) en toen kwam er wel belangstelling. Men besloot er te verkavelen maar er werd nog niet gebouwd.

We moeten wachten tot de Franse bezetting in 1794 vooraleer er daarin verandering komt. De Franse autoriteiten dreigen met onteigening van de eigendompercelen tenzij er onmiddellijk gebouwd wordt.

Deze dreiging had zijn uitwerking en weldra werd er op het Hazegras gebouwd en ontstond een nieuw gedeelte van Oostende.

Onder het Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830) werd een nieuwe walmuur opgetrokken om de zuidelijke stadsuitbreiding te beveiligen.

In 1838 kwamen de eerste treinen tot bij Oostende gereden maar de militairen gaven geen toelating om de vestingmuur te doorbreken en het eindpunt van de spoorlijn werd gebouwd buiten de zuidelijke vestingen.

In 1840 werd door Landsverdediging de toelating gegeven om een opening te maken in de vestingmuren om zo toe te laten de spoorlijn tot bij de stadskern te brengen. In 1844 werd een eerste station op het Hazegras gebouwd dat spoedig te klein bleek en vergroot werd tot het gebouw dat velen onder ons nog gekend hebben (d'oude statie).

In 1865 werden de vestingen volledig gesloopt en ontmanteld. Dit

laat een vrije ontplooiing van de stad toe en dus ook van het zuidelijk gedeelte.

Treinen brengen toeristen aan en spoedig werden er cafés en hotels gebouwd. Men bouwde er een slachthuis, een kerk (waarover later), een kazerne, scholen, een politiebureau. In het begin van deze eeuw legde men de Smet de Naeyerlaan aan en ook enkele mooie herenhuizen met uitzicht op het bosje en zo bereikte deze stadswijk stilaan het uitzicht dat wij gekend hebben vóór de 2de wereldoorlog.

* * *

Maar laten wij nu overgaan tot de "parochiale" geschiedenis.

We beginnen tamelijk laat in de tijd nml. in het jaar 1801 toen Napoleon en de Paus een concordaat sloten. Dit concordaat bepaalde o.a. dat de departementen van Leie en Schelde (West- en Oostvlaanderen) deel uitmaakten van het bisdom Gent. De dekenij Oudenburg, waartoe Oostende behoorde, werd afgeschaft en Oostende komt onder de dekenij Gistel.

In 1834, België is dus reeds onafhankelijk, werd het Bisdom Brugge opnieuw opgericht maar Oostende bleef nog steeds onder de dekenij Gistel. Oostende telde toen trouwens slechts 1 parochie en 1 kerk nml. die van SS. Petrus en Paulus.

Door de aangroei van de bevolking en de talrijke toeristen die Oostende bezochten ontstond al gauw de behoefte aan een tweede kerk, om niet te zeggen een tweede parochie.

Reeds op 25 februari en 18 augustus 1840 was er correspondentie tussen de bisschop van Brugge en het Ministerie van Justitie. Het gaat er niet over dat de gelovigen nergens ver van hun bidplaats verwijderd zijn, maar over het feit dat er in de parochiekerk onvoldoende ruimte is. Met één kerk kunnen er niet voldoende priesters in het werk gezet worden in verhouding met het grote aantal inwoners van de stad.

Er werd ook voorgesteld de Kapucijnenkerk zo spoedig mogelijk tot parochiekerk te verheffen.

Er gebeurde echter niets !

In 1845 ontving de pastoor van Oostende een schrijven van zijn bisschop in verband met de oprichting van een tweede parochie. "De eventuele bevolking van uw stad is van dien aard dat het onmogelijk wordt voor één pastoor aan de geestelijke zorgen tegemoet te komen. Overigens, de kerk is voor de helft te klein, rekening houdend met het voortdurende groeiend aantal van uw parochianen. Bijgevolg, kan ik onmogelijk terugkomen van mijn overtuiging, die ik mededeelde aan het gouvernement, over de noodzakelijkheid van in Oostende een succursale in te richten. Overigens, benevens de kosten die de stad voor het eerste gebouw tegenwoordig moet dragen, zullen die kosten niet erg veel oplopen tengevolge van de inrichting van een tweede parochiekerk".

"Wat het middel betreft dat de gemeenteraad voorstelt om aan de inwoners het nakomen van hun godsdienstige plichten te vergemakkelijken, meen ik dat die maatregel voorlopig de oprichting van de succursale kan vervangen, op voorwaarde dat er wordt gepredikt en de zielezorg er niet onder lijdt. Ik vraag u dus bij de gemeenteraad aan te dringen dat zij op hun beslissing zouden terugkomen. Nochtans vraag ik niet dat de voorgestelde maatregel op staande voet tot in de puntjes wordt uitgevoerd. Maar ik houd er sterk aan dat zij het principe aanvaardden terwijl zij het geschikte ogenblik afwachten om het te kunnen uitvoeren".

Er was dus een alternatief voorstel door de gemeenteraad. Dit alternatief betreft opnieuw de verheffing van de Kapucijnenkerk tot parochiekerk.

In 1850 en 1854 richtten vooraanstaanden uit de stad een petitie naar het Stadsbestuur teneinde een tweede parochie te bekomen.

In de petitie van 1854 zegt men o.a. "Que dans le courant de 1850 une demande vous a été adressée par quelques habitants d'Ostende afin qu'une seconde église paroissiale fut érigée dans l'intérieur de la ville et qu'a la même époque une autre requête vous fut remise qui combattait ce projet et qui vous démontrait en même temps l'utilité ou plutôt la nécessité d'établir une église (annexe) à l'Hazegras".

Aangezien er tot nu toe geen gevolg gegeven werd aan het verzoek van 1850 somt men nogmaals de redenen op die moeten aantonen dat een tweede kerk noodzakelijk is : - de aangroei van de bevolking, - door de roem van de baden verdubbelt de bevolking op bepaalde ogenblikken en inwoners en vreemdelingen kunnen zich niet van hun godsdienstige plichten kwijten.

Maar waarom wordt het Hazegras voorgesteld ? De petitie-schrijvers hebben goede redenen. Door de komst van de toeristen zijn de huurprijzen zo gestegen dat ze niet meer te betalen zijn door de werkende klasse, die tot nu toe verspreid was over de ganse stad. Daarom hebben vele inwoners zich stilaan gevestigd over de dokken (au-delà des bassins) en mag men gerust stellen dat het Hazegras een werkmansbeurt geworden is.

Dit Hazegras is echter tamelijk ver van de parochiekerk en gescheiden van de stad door de dokken en een brug, die moeilijk te gebruiken is door oude mensen en gebrekkigen (vooral door de sterke wind die er gedurende het grootste gedeelte van het jaar waait). Tenslotte zeggen de petitie-schrijvers dat er in de stad geen terreinen meer vrij zijn om er een nieuwe kerk te bouwen en dat de huidige parochiekerk in een déplorable toestand is. Gedurende de eventuele, maar nodige, verbouwwerken zal men toch moeten uitzien naar een voorlopige bidplaats, waarom dus niet onmiddellijk een nieuwe kerk bouwen op het Hazegras ?

Maar zover zijn we nog niet.

In 1855 stichten de Broeders van Liefde een kostelose school op het Hazegras en naast deze school heeft de Sint-Vincentiusgenootschap een kapel ingericht. De kapel was toegewijd aan O.L.Vrouw waar de H. Maagd aangeroepen werd ter bestrijding van de cholera. In september 1855 krijgt de voorzitter van de genootschap de machtiging om de kapel open te stellen voor de bewoners van het kwartier. Op Zon- en Feestdagen mag de eucharistie daar bijgewoond worden door de bewoners van de wijk. Onderpastoor PECTOOR wordt aangeduid om in te staan voor de bediening van de kapel. Later wordt de toelating gegeven om er iedere dag Mis te lezen.

Deze toestand heeft ongeveer 6 jaar geduurd. Men zag de noodzaak in tot de oprichting van een tweede parochie maar men kon blijkbaar niet tot overeenstemming komen.

In 1861 valt echter de beslissing en op 22 juni wordt het Hazegras tot parochie opgericht. Men telde er toen 2.500 inwoners. E.H. RUYSSSEN werd de eerste pastoor.

Op 17 juli wordt reeds een kerkraad aangesteld en op 16 september 1861 wordt reeds een onderpastoor gevraagd.

Maar men heeft nog geen kerk ! Architect Felix Adriën LAUREYS (1820-1897) wordt gevraagd de plannen te tekenen.

Begin 1862 keurde "La Commission Royale des Monuments" de plannen van LAUREYS goed. Er was echter een belangrijke opmerking van de Commissie. "Door de goedkeuring van de plannen wil de Commissie vermijden dat de bouw van een tempel, zo broodnodig voor de vereisten van de cultus, voor onbepaalde tijd zou uitgesteld worden. Maar ze behoudt alle opmerkingen die ze tot nu toe gemaakt heeft". De Commissie vindt het spijtig dat de kerk geen monumentaler uitzicht krijgt en dat men geen overeenstemming bekomen heeft tot het aanleggen van een voorplein (een "parvis). Maar er was, dan ook al, niet meer geld en na enkele wijzigingen aan de plannen werden ze uiteindelijk op 24 september 1862 goedgekeurd.

De aanbesteding had ondertussen al plaats gehad op 5 juli 1862.

De kerk werd ingewijd op 01 november 1864 door Mgr. FAICT, bisschop van Brugge. 1 november 1864 is de datum aangehaald door LOONTIENS in "Ostende Monumentale et pittoresque". Volgens D. LESCOUIER, de auteur van "De geschiedenis van het kerkelijk en godsdienstig leven in West-Vlaanderen" van 1927 werd de kerk slechts ingewijd op 3 juli 1865.

In feite doet dat weinig ter zake, maar een feit is dat de kerk steeds een zorgenkind geweest is. De slechte funderingen waren er de schuld van dat de kerk langzaam in de bodem zakte (tot 60 cm) terwijl de toren scheef trok. In 1879 werden reeds herstellingswerken uitgevoerd omdat er zich overal in de muren en vooral in de toren scheuren voordeden. Een drietal jaren voordien, nml. in 1876, werd een uurwerk geplaatst in diezelfde toren.

Toen men, begin deze eeuw, het straatniveau verhoogde om de helling naar de de Smet de Naeyerbruggen mogelijk te maken, kwam de kerk nog dieper te liggen. Ze was reeds 60 cm. gezakt en nu kwamen er nog eens 30 cm. bij zodat de kerk nu een kleine meter onder het straatniveau ligt. Vandaar de trappen die men moet af dalen om de kerk binnen te komen.

Van buiten af heeft de kerk weinig allure om niet te zeggen dat ze eerder een sombere indruk maakt. De gevel wordt slechts versierd door drie beelden, nml. die van de H. Maagd en die van de HH. Petrus en Paulus. Maar binnenin heeft de kerk wel een zekere gezelligheid en warmte.

Op 18 juni 1961 werd het eeuwfeest van de parochie gevierd met o.a. een academische zitting in aanwezigheid van talrijke kerkelijke en burgerlijke personaliteiten. Op dezelfde dag vierde de toenmalige pastoor, Z.E.H. LEFÈRE zijn gouden priesterjubileum.

Enkele jaren geleden was er sprake van afbraak van de kerk. Maar dan werd het weer stil.

Onlangs heb ik vernomen dat de kerkelijke instanties dan toch zouden akkoord gaan om, in de nabije (?) toekomst, de Hazegras-parochie af te schaffen. De kerk zou dan ook voor de eredienst gesloten worden. Wat zal er dan met het gebouw gebeuren ? Afbreken of gebruiken voor andere doeleinden ? Als tentoonstellingsruimte bv. zoals de kerk te Vinkem.

In afwachting, en laat ons hopen dat dit afwachten nog lang duurt, volgt hieronder een beschrijving van het interieur van de kerk.

BESCHRIJVING VAN HET INTERIEUR VAN DE KERK

Bovenaan in de middenbeuk zijn er 12 kleine venstertjes. Vroeger waren deze venstertjes versierd met de beeltenis van de twaalf apostelen. Op deze manier, zo schrijft C. LOONTIENS in zijn "Ostende monumentale et pittoresque" wilde men er aan herinneren dat er vroeger op het Hazegras, op dezelfde plaats waar men de kerk gebouwd heeft, een impasse was met de naam "In de twaalf apostelen".

Na vernietiging van deze brandramen tussen 1940-1945 werden deze twaalf apostelen geplaatst in de ramen van de beide zijbeuken.

De volgorde is :

- linkerbeuk - Petrus en Paulus
- Joannes en Andreas
- Jacobus en Philippus

- rechterbeuk - Thomas en Jacobus
- Thaddeus en Simon
- Mattheus en Barnabas

De brandramen in het koor werden vervaardigd door L.C. CRESPIEN en F. CRICKX en stellen, van links naar rechts en van boven naar onder het volgende voor :

- LINKS
  - opdracht van Maria in de tempel met haar moeder Anna en haar vader Joachim
  - schild van België en West-Vlaanderen
  - schild van Paus Pius XII en van Mgr. Lamiroy bisschop van Brugge
  - afbeelding van Rome en Brugge

- RECHTS
  - mystiek huwelijk van Jozef en Maria
  - schild van Oostende en de parochie
  - schild van Paus Pius IX en aartsbisschoppelijk schild
  - onbekende kerk en kerk van Lissewege

- MIDDEN - kroning van Maria in de hemel

In het koor zelf zien wij eerst en vooral het koorgestoelte. Verwonderlijk eigenlijk voor een betrekkelijk kleine kerk. Het koorgestoelte is versierd met draken en drakekoppen die men dikwijls terugvindt als spuigaten op de gotische kathedralen.

Boven het koorgestoelte werden twee muurschilderingen aangebracht.

- LINKS - aanbidding van het H. Sacrament. Tekst : mijn ziel dorst naar U bron van heil en leven

- RECHTS - aanbidding van het Lam Gods + bron des levens. Tekst : gelijk de hert naar de bron zoo smacht ik naar U heer

Nu het altaarstuk

- draagt een inscriptie dat het altaar gemaakt werd door François DUMON te Brugge in 1868
- de vier beelden stellen vier bijbelse personages voor
  - Mozes met zijn stenen tafelen
  - David met de koningskroon
  - de profeet Elias
  - de profeet Elisa (Elisäus)
- aan weerszijden staat een biddende engel
- boven het tabernakel staat een altaartoren

met een beeldengroep die de kalvarie voorstelt. Bovenaan staat de H. Maagd.

Het altaar zelf is aan de voorzijde versierd met half verheven beeldhouwwerk en stelt voor van links naar rechts :

- bezoek van de Engel aan Maria
- geboorte van Christus
- de opdracht van Jezus in de tempel

De communiebanken zijn versierd met wijnranken en medaillons in half verheven beeldhouwwerk : - links : het rapen van de manna
- rechts : Mozes slaat water uit de rotsen

Beschrijving van de LINKERBEUK

- het altaar in deze beuk is toegewijd aan het H. Hart. In het altaar ligt een altaarsteen gedateerd 1874.
- voor het altaar staat een biechtstoel in eik van de hand van F. DUMON uit Brugge. De biechtstoel is versierd met 4 beelden. Wie of wat ze voorstellen is niet gekend.
- verder hebben wij nog een kalvarie en helemaal achteraan een bas-relief. Dit bas-relief stelt een stervende soldaat voor aan wie een engel het hart van Jezus toont. Dit beeldhouwwerk zou het eigendom geweest zijn van de heer Léon BRESSERS uit Gent. Het bas-relief is omringd met de namen van de gesneuvelde parochianen van de oorlog 1914-1918.

Beschrijving van de RECHTERBEUK

- het altaar in deze beuk is toegewijd aan O.L. Vrouw.
- voor het altaar staat een scheepsmodel van het schip O.59 (afkomst onbekend).
- dan staat een biechtstoel in eik, gebeeldhouwd door F. DUMON. De biechtstoel is versierd met 3 beelden (vroeger waren er 4, één beeld werd gestolen) die de vier hoofddeugden voorstellen
  - de voorzichtigheid
  - de rechtvaardigheid
  - de matigheid
  - de sterkte (met zwaard en schild)
- verderop hebben wij nog de grot van Lourdes. In de grot is een steen ingemetseld met volgende tekst : "steen voortkomende van de rots waar de H. Maagd te Lourdes verschenen is in 1858. Gedenkstuk der bedevaart van de E.H. Onderpastoor BANCKAERT naar Lourdes - 1887.
- juist voor de doopkapel staat een model van de kotter O.168 (Bernardus), einde 19e begin 20e eeuw.
- tenslotte hebben wij de doopkapel die afgesloten wordt door een eikenhouten hek.

Beschrijving van de PREEKSTOEL

De preekstoel is gebeeldhouwd in eik. De vier medaillons stellen de vier evangelisten voor - MARCUS (met de leeuw) rechterkant
- MATTHEUS (met de engel) vooraan
- JOANNES (met de arend) achteraan
- LUCAS (met de stier) linkerkant

Van de ORGELKAST kunnen wij alleen zeggen dat ze zeer eenvoudig gehouden werd, dit in tegenstelling met de rest van het meubilair in de kerk dat soms gotisch dan weer renaissanceachtig aandoet.

BRONNEN

- N. HOSTYN : - Felix Laureys. De Plate, 7e jg., nr. 10, okt 1978.
- Orgels in Groot Oostende. Het orgel in de O.L.Vr. Onbevleete Ontvangenis. De Plate, 18 jg., nr. 10, okt 1989.
- F. GEVAERT : Iconologie van het Noordelijk gedeelte van de kaart van de spoorwegsektie Brugge-Oostende. Jaarboek 1979 Ter Cuere - Bredene.
- D. LESCOUIER : Geschiedenis van het kerkelijk en godsdienstig leven in West-Vlaanderen (3 delen). Brugge. Verbeke-Loys 1926.
- O. VILAIN : Langs 't hard zand. Oostende 1973.
- C. LOONTIENS : Ostende monumentale et pittoresque. Oostende.
- J.B. DREESEN : Het Hazegras. De Plate, 15 jg., nr. 1, jan 1986.
- A. DE GROEVE : De Geschiedenis van de Kapucijnen en Kapucijnenkerk te Oostende. De Plate, 16e jg., nr. 9, sep 1987.
- Feuille d'Ostende van 24 sep 1854.
- De Zeewacht van 23 jan 1961.

OOSTENDSE NUMISMATIEK

door Edwin LIETARD

CERCLE COECILIA 1875

Deze vereniging werd gesticht te Oostende in 1861 en had een tweeledig doel :

1. Het propaganderen van de kunstexpressie te Oostende.
2. Filantropisch werk (voornaamste bezigheid) ten behoeve van de armen en noodlijdenden te Oostende en omstreken.

In 1905 werd door deze vereniging voor de eerste maal het thans zo populaire "Bal du Rat Mort" georganiseerd. Dit bal had tot doel financiële middelen in te zamelen voor hun filantropisch werk.

Het organiserende comité van dit bal noemt zich nu "Confrerie du Rat Mort".

In de loop van haar bestaan werden verschillende personen van die vereniging vereremerkt met een medaille.

1875 MEDAILLE IN ZILVER AFM. 28/36 mm

- R. Gezeten vrouw in vooraanzicht met een harp in haar linker arm.
- V. Een lauwertak links in het veld en rechts een medaillon met een tekst verdeeld over 5 lijnen :

CERCLE/COECILIA/OSTENDE/DANIELS A./1875

BIENFAISANCE LA MINQUE 1868

Deze organisatie was vanaf het begin verbonden met de zeevisserij. Het was een weldadigheidsvereniging die door feestelijkheden en omhalingen, de nodige fondsen verzamelde om steun te verlenen aan arme ouderlingen (in het bijzonder de vissers en hun familieleden) van onze stad.

De vereniging werd in het leven geroepen in het begin van de 19e eeuw.

1868 MEDAILLE IN VERGULD KOPER Ø 67 mm MET OMKRANSING

R. BIENFAISANCE/LA MINQUE

Gekroond wapenschild van Oostende
QUETEUR/MR. LS. KRELLY

V. Een tekst verdeeld over 6 lijnen :

RECONNAISSANCE/POUR SECOURS/AUX/PAUVRES VIEILLARDS/D'OSTENDE/1868

VRIJDENKERS 1881

Deze vrijdenkersmaatschappij was vooral gekend te Oostende onder de benaming "De Broederlijkheid" en "Vrij Gedacht Oostende".

Het vaandel van deze vereniging is nog steeds te bezichtigen in het museum van "De Plate".

Ter gelegenheid van diverse feestelijkheden werd de hieronder beschreven medaille geslagen.

Dit soort medailles is tegenwoordig moeilijk te vinden, daar ze vooral in het bezit van de loge blijft.

MEDAILLE IN ZILVER Ø 40 mm MET OMKRANSING EN KROON

R. Een tekst verdeeld over 4 lijnen :

MAATSCHAPPIJ/VRIJDENKERS/1881/OOSTENDE

V. Blank veld

VRIJE VISSCHERSGILDE 1890

Deze onafhankelijke vissersgilde werd gesticht te Oostende in 1886 door E.H. Henri PYPE (beter gekend te Oostende en omstreken als Menhère Henri of gewoon Paster Pype).

De leuze van deze gilde was "Het zal wel gaan".

Het stichtingsdoel was meervoudig :

- het welzijn van de vissers verbeteren.
- oprichten van een kas (soort verzekering) tegen ongevallen op zee.
- stichten van een pensioen- en spaarkas voor de vissers en nabestaanden.

Hun lokaal was gelegen op de hoek van het Sint-Petrus- en Paulusplein en de Kleine Kaaistraat (nu Paster Pypestraat) te Oostende.

De inhuldiging van het vaandel van deze vissersgilde gebeurde met een plechtige ontvangst op het stadhuis en de overhandiging door Burgemeester Jacques MONTANGIE van het vaandel in handen van de stichter Paster PYPE in 1890.

1890 MEDAILLE IN VERGULD BRONS Ø 50 mm MET BOL EN RING

R. Gekroond wapenschild van Oostende met onderaan P. FISCH (graveur) STAD OOSTENDE

V. 2 lauwertakken in kransvorm met ster en in het midden een tekst verdeeld over 6 lijnen :

VRIJE VISSCHERSGILDE/HET ZAL WEL GAAN/INHULDIGING/VAN HET/VAANDEL/1890

Onder de tekst : H. DIERYCX (graveur)

SINT JORISGILDE 1890

Deze schuttersgilde werd in 1854 boven de doopvont gehouden te Oostende.

In 1890 vierde men met grote luister een drievoudige gebeurtenis :

- haar 35-jarig bestaan
- de plechtige overhandiging en ook inhuldiging op het stadhuis van het nieuwe vaandel door Burgemeester Jacques MONTANGIE in tegenwoordigheid van het voltallig bestuur van de gilde.
- de toekenning aan deze maatschappij van de titel "Koninklijke Maatschappij".

In 1929 vierde deze maatschappij, met diverse feestelijkheden en wedstrijden, haar 75-jarig bestaan.

Ter gelegenheid van de feestelijkheden in 1890 werd de hieronder beschreven medaille geslagen.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS Ø 40 mm MET BOL EN RING

R. LEOPOLD II KONING DER BELGEN
Hoofd Leopold II links gericht.
A. FISCH

V. Kroon gevormd door bloemen en vruchten met in het midden een medaillon met een tekst verdeeld over een rondschrift en 3 lijnen :

* KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ */ST. JORIS/OOSTENDE/1890

p.v.b.a A. & Y. MONBALLIU

Noordzandstraat 72, BRUGGE

Tel. 050 - 33 73 12

Jozef II straat 25, OOSTENDE

Tel. 059 - 70 21 13

VERKOOP en HERSTELDIENST - ONDERHOUD

Schrijfmachines - Elektronische rekenmachines - Bureelmeubelen

P R O M O T I E   V E R K O O P

Te koop aan de balie van het Heemmuseum

Ostendiana III + IV + V aan 1.000 Fr

i.p.v. 1.650 Fr

Nu kopen - een enige gelegenheid !!!

Begravenissen
Crematies

NUYTEN

Inzake rouw
gaat het om diskreette takt
Binnen een beperkte tijd dienen moeilijke,
vaak pijnlijke beslissingen genomen
Dit vereist ervaring, een gedegen uitrusting
en ook iets bijzonders menselijks,
de juiste toon
Voor dit alles kan u bij Nuytten terecht
Begravenissen, crematies, rouwtransporten,
tegen sociale prijzen
Nuytten is uw steun in droevige dagen

Tel 059/80 15 53 & 70 32 78
Torhousesteenweg 88
Petit-Paris - Oostende

